



บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง "การจัดและการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ความการรับรู้ของผู้จัดและผู้ใช้บริการ" สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ความการรับรู้ของผู้จัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ความการรับรู้ของผู้ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน 57 คน ครู 241 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 342 คน บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน 57 คน บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม 99 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 796 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม 5 ชุด เป็นเครื่องมือในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิด เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ

ของผู้ตอบแบบสอบถาม การจัดและการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และเพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดและการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากงานนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี ในการส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากรในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนกิ่งอยู่ และโรงเรียนภายในกลุ่ม และขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืนที่งานนิเทศการศึกษาของแต่ละอำเภอและกิ่งอำเภอ โดยผู้วิจัยได้ไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองจากศึกษานิเทศก์ของทุกอำเภอและกิ่งอำเภอ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์จากตัวอย่างประชากรทั้ง 5 กลุ่ม รวม 698 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.69

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การจัดและการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ของค่าตอบที่ให้ เลือกตอบแต่ละข้อแล้วคำนวณหาค่าร้อยละ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอในรูปตารางและความเรียง ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดและการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา วิเคราะห์โดยรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำมารวมเป็นข้อ แล้วเสนอโดยเรียงลำดับความถี่ความคิดเห็นที่เสนอมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้จัดและผู้ให้บริการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน
- ส่วนที่ 2 การจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา: ความการรับรู้ของผู้จัด
- ส่วนที่ 3 การใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา: ความการรับรู้ของผู้ให้บริการ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้จัดและผู้ให้บริการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน
สถานภาพของผู้จัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน ปรากฏว่า ทั้งหมดเป็นชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีเวลาในการปฏิบัติราชการ 11-20 ปี มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนคือ ปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดห้องสมุด และไม่ได้เป็นประธานกลุ่มโรงเรียน

บรรณาธิการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี เวลาในการปฏิบัติราชการ 1-10 ปี มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ แต่เคยได้รับการอบรมเรื่อง เกี่ยวกับการห้องสมุด ทำหน้าที่บรรณาธิการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมาเป็นเวลา 2 ปี ทำหน้าที่งานสอน 16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีจำนวนเท่ากับบรรณาธิการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนที่มีหน้าที่งานสอน 21-25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นควบและยังมีงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอนและงานห้องสมุด

สถานภาพของผู้ให้บริการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

สถานภาพของครูในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี เวลาปฏิบัติราชการอยู่ในช่วงเวลา 1-10 ปี มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษาคือ ปริญญาตรี ส่วนใหญ่สอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีเวลาสอน 21-25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นอกจากงานสอนแล้วครูส่วนใหญ่ยังมีงานอื่นอีก และส่วนใหญ่ไม่เคยได้เรียนหรือได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนเท่ากัน และมีผลการเรียนในระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อนเท่า ๆ กัน ส่วนการช่วยทำงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้นนักเรียนส่วนใหญ่เคยช่วยทำงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-30 ปี และ 31-40 ปี เวลาปฏิบัติราชการ 1-10 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาคือ ปริญญาตรี ส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ แต่เคยอบรมเกี่ยวกับห้องสมุด ส่วนใหญ่ทำหน้าที่การสอนเป็นเวลา 21-25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทำหน้าที่เป็นเป็นครูประจำชั้น และยังมีงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอนและงานห้องสมุด

ส่วนที่ 2 การจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ความการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนและบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

การจัดกานอาคารสถานที่

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จัดสถานที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน โดยการเลือกของทุกฝ่าย คือประธานกลุ่ม ครูฝ่ายวิชาการ บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม และบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วอยู่ในโรงเรียนที่ทำการกลุ่ม โดยการใช้เกณฑ์ในการเลือกคือ เห็นว่าเป็นโรงเรียนที่ทำการกลุ่มและผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมและสะดวกในการเดินทางมาใช้บริการของโรงเรียนภายในกลุ่ม

บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ จัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเป็นห้องเอกเทศภายในอาคารเรียน มีขนาดหนึ่งห้องเรียน แสงสว่างเพียงพอ มีเสียงรบกวนจากภายนอกในระดับปานกลาง อากาศถ่ายเทได้สะดวก ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนสะอาดและจัดไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ได้รับการตกแต่งภายในอย่างสวยงาม นำเข้าไปใช้บริการ และมีการใช้สถานที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในงานอื่นด้วย เช่น เป็นที่ประชุม เป็นห้องรับแขก

การจักค่านวัสดุครุภัณฑ์:

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดหาครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์เข้าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเพิ่มขึ้นจากที่ได้รับจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยไ้มาจากงบบริจาคเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งครุภัณฑ์ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่เหมาะสม แต่ไม่เพียงพอ การจักครุภัณฑ์สะดวกแก่การใช้ อยู่ในสภาพดี ได้รับการซ่อมแซมจากภารโรงในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่

บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนยังไม่มีครุภัณฑ์ต่อไปนี้ เช่น ที่นั่ง เคี้ยวสำหรับคนควา ตู้เก็บจุลสาร ตู้เก็บอุปกรณ์การสอน เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย เครื่องมือสำหรับซ่อมหนังสือ ครุภัณฑ์ที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีแล้วคือ / ชั้นสำหรับวางนิตยสาร ที่วางหนังสือพิมพ์ แขนป้ายสำหรับจัดนิทรรศการ โต๊ะสำหรับ รัย-ส่งหนังสือ โต๊ะทำงานของบรรณารักษ์ ส่วนครุภัณฑ์ที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีไม่เพียงพอเช่น โต๊ะเก้าอี้ ตู้สำหรับเก็บหนังสือ และครุภัณฑ์ที่เพียงพอแล้วคือ ชั้นสำหรับวางหนังสือ ตู้บัตรรายการ กระเป๋ามาใส่หนังสือ ส่วนวัสดุที่ใช้ในการจักห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ซึ่งไ้รับจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนั้น ส่วนใหญ่มีค้มาเพียงพอโดยกล้งไม่ใส่บัตรยืมมีความเพียงพอมากที่สุด / และวัสดุที่ไม่เพียงพอมีเพียง 3 รายการคือ กระดาษปกสันหนังสือ เหล็กคั้ง แสกกหนังสือและแผนภาพการใช้และการรักษาหนังสือ

การจักค่านวัสดุสิ่งพิมพ์และโศคทัศนวัสดุ

สำหรับวัสดุสิ่งพิมพ์นั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า วัสดุสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนยังไม่เพียงพอ ยังไม่ได้จักซื้อเพิ่มเติมจากที่ได้รับจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และไม่ได้รับบริจาคจากชุมชน ส่วนการให้ขอเสนอแนะแก่บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ในการจักซื้อวัสดุสิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เคยให้ขอเสนอแนะ รวมทั้งเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์และวัสดุสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีความเหมาะสมกับผู้บริหารในระดับปานกลาง และมีการจักที่สะดวกแก่การคนควา

บรรณาธิการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเห็นว่า ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีหนังสือในอัตราส่วน น้อยกว่า 3 เล่มต่อนักเรียน 1 คน จักวางหนังสือโดยใช้ชั้น เป๊กและจัดหมวดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของคิวอี้ ส่วนการบริหารวารสารนั้น ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ ไม่มีการบริหารวารสารเป็นประจำ เก็บวารสารเก่าที่มีอยู่โดยการรวบรวมไว้ที่วางวารสารและการรับหนังสือพิมพ์รายวันส่วนใหญ่รับจำนวน 1-2 ฉบับ เป็นประจำ และได้เก็บหนังสือพิมพ์เก่าโดยการจัดทำกฤตภาคเก็บไว้ในตู้ การจัดทำบัตรรายการนั้น ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่กำลังจัดทำ จำนวนหนังสือที่ได้รับจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนั้น ไม่เพียงพอทุกประเภท เช่นหนังสืออ้างอิง หนังสือสารคดี หนังสือสารบันเทิง และหนังสือภาพ รวมทั้งหนังสือประกอบการสอนของครูก็ไม่เพียงพอด้วยเช่นกัน ส่วนสภาพของหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น อยู่ในสภาพที่ชำรุดเสียหายบ้าง ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนซ่อมแซมหนังสืออย่างไม่สม่ำเสมอ มีจำนวนพอ ๆ กับที่ซ่อมแซมหนังสืออย่างสม่ำเสมอ การเลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่ยังไม่มีการเลือกซื้อหนังสือเพิ่มเติม มีแต่การซื้อตามที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดซื้อให้ โดยบรรณาธิการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกจากรายชื่อหนังสือระดับประถมศึกษาของโครงการจัดซื้อหนังสือและห้องสมุดโรงเรียน ส่วนวัสดุทัศนวัสดุของโรงเรียนนั้นส่วนใหญ่แยกไว้ต่างหาก ไม่รวมกับห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน จึงไม่มีวัสดุทัศนวัสดุ ยกเว้นแผนที่

การจับบุคลากร

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เลือกครูที่จะมาทำหน้าที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตามความคิดเห็นของตนเอง เคยส่งบรรณาธิการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดห้องสมุด พร้อมทั้งให้คำปรึกษา เมื่อบรรณาธิการต้องการแต่ไม่ไ้ยอมมอบหมายให้บรรณาธิการมีชั่วโมงสอนน้อยกว่าครูคนอื่น เพราะมีบุคลากรในโรงเรียนไม่เพียงพอ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าบรรณาธิการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีความสามารถในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในระดับปานกลาง มีมนุษยสัมพันธ์ และอักษาศัพท์ในระดับปานกลาง รวมทั้งมีความกระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบในการทำงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในระดับมาก ส่วนการขอความร่วมมือจากบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มนั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เคยขอความร่วมมือในมาช่วยจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

บรรณาธิการของสมุดกลุ่มโรงเรียนเห็นว่า ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนทั้งหมดมีนักเรียนช่วยทำงานห้องสมุด ไม่มีเสมียน ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีผู้ช่วยบรรณาธิการและคนงานทำความสะอาด ซึ่งนักเรียนช่วยทำงานห้องสมุดนั้นได้มาจากการคัดเลือกของบรรณาธิการของสมุดกลุ่มโรงเรียน นักเรียนช่วยทำงานห้องสมุดเป็นผู้ทำความสะอาดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

การจักสานการเงิน

ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด เห็นว่างบประมาณที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไคร์นั้นไม่เพียงพอ ไม่ไคร์เงินสนับสนุนจากโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนการจัดสรรเงินงบประมาณของโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จัดสรรให้สำหรับใช้จ่ายในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนน้อยกว่าร้อยละ 10 การใช้จ่ายเงินส่วนมากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจะใช้จ่ายเพื่อจัดซื้อหนังสือ บรรณาธิการของสมุดกลุ่มโรงเรียนและคณะครูภายในกลุ่ม ช่วยเหลือในการหาเงิน วัสดุอุปกรณ์และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เข้าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน โดยการขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาและบริจาคเงินเป็นประจำทุกเดือน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ยินยอมให้บรรณาธิการของสมุดกลุ่มโรงเรียนและคณะครูจัดหาเงินพิเศษไว้สำหรับใช้จ่ายในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เพราะเห็นว่า เป็นวิธีการหนึ่งที่จะให้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนพัฒนาขึ้นและผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสะดวกแก่บรรณาธิการของสมุดกลุ่มโรงเรียน ในการเบิกเงินซื้อวัสดุสิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าห้องสมุด

บรรณาธิการของสมุดกลุ่มโรงเรียนทั้งหมดเห็นว่า เงินสำหรับใช้จ่ายในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่เพียงพอ ซึ่งเงินทั้งหมดได้มาจากเงินงบประมาณห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีเงินสำรองสำหรับการใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดและไม่มีเงินพิเศษสำหรับการใช้จ่ายบางอย่างที่ไม่สามารถจะเบิกจ่ายได้

การให้บริการ

บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่เปิดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เวลา 8.00-16.00 น. และไม่เปิดในวันหยุดราชการ บริการที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดมากที่สุดคือ บริการให้ยืมหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ออกไปใช้ นอกห้องสมุดในช่วงเวลาเรียน และส่วนใหญ่จัดหนังสือใส่กระเป๋าไว้สำหรับให้บริการแก่โรงเรียนภายในกลุ่มด้วย ซึ่งห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการให้บริการกระเป๋าหนังสือโดยให้โรงเรียนที่จะใช้มาขยืมเองจากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนและมีระยะเวลาในการใช้กระเป๋าหนังสือแต่ละใบอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลา 1-3 สัปดาห์ ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับจำนวนกลุ่มโรงเรียนที่เห็นว่าระยะเวลาในการใช้หนังสือจากกระเป๋าแต่ละใบไม่แน่นอน และบางกลุ่มยังไม่ได้จัดทำ หลังจากนั้นจะเก็บหนังสือไว้ในกระเป๋า เช่น เค็ม ส่วนการเปิดบริการให้ประชาชนเข้ามาใช้นั้น ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่เปิดบริการแก่ประชาชนเข้ามาใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนน้อย

การจัดกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ซึ่งกิจกรรมที่จัดมากที่สุดคือ การแนะนำวิธีการใช้ห้องสมุด โดยจัดปีการศึกษาครั้ง รองลงมาคือการจัดป้ายนิเทศ ทัศนศึกษาครั้ง ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การแนะนำหนังสือใหม่ การจัดทำวารสารสำหรับเด็ก การเล่นนิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ การเล่นนิทานประกอบหุ่น การประกวดคุณภาพจากนิทาน การแข่งขันตอบปัญหา การประกวดการอ่าน การฉายสไลด์ การฉายภาพยนตร์ ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยจัด โดยเฉพาะการฉายภาพยนตร์ไม่เคยจัดมากที่สุด รองลงมาคือ การฉายสไลด์ การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ มีครูเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนน้อยมาก และมีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมน้อยใกล้เคียงกับจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมาก

การมีส่วนร่วมในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนของชุมชนและผู้ไ้ของสมุด
 ุบริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ จัดประชุมชี้แจงให้คณะกรรมการศึกษา
 ทราบเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน กรรมการศึกษาให้ความร่วมมือใน
 การจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ยินยอมให้บรรณารักษ์
 ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อแนะนำและชักจูงให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการ
 และช่วยเหลือในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน แต่ได้รับความร่วมมือและช่วย
 เหลือจากประชาชนในชุมชน และได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากโรงเรียน
 ภายในกลุ่มน้อยเช่นกัน ซึ่งวิธีการที่โรงเรียนภายในกลุ่มให้ความช่วยเหลือคือ
 ให้ยืมวัสดุอุปกรณ์และสิ่งพิมพ์เป็นครั้งคราว

บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน
 ได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน โดยการที่ชุมชน
 และประชาชนบริจาคหนังสือให้แก่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน บรรณารักษ์ห้องสมุด
 กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยคิดขอความร่วมมือหรือชักชวนให้ผู้ปกครองนักเรียน
 เขาร่วมในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน มีบางส่วนที่ เคยคิดขอความร่วมมือ
 จากผู้ปกครองนักเรียน โดยการจัดประชุมกรรมการศึกษา ส่วนความร่วมมือและ
 ความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มตลอดจน ครูและ
 นักเรียนภายในโรงเรียนนั้น บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเห็นว่า มีน้อย
ส่วนที่ 3 การไ้ของสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ตามการรับรู้ของผู้ให้บริการ

เวลาที่ไ้ของสมุดกลุ่มโรงเรียน

ครูส่วนใหญ่เข้าไ้ของสมุดกลุ่มโรงเรียน เมื่อมีชั่วโมงว่าง มากกว่า
 สัปดาห์ละครั้ง โดยใช้เวลาในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนแต่ละครั้งน้อยกว่า 1 ชั่วโมง

นักเรียนส่วนใหญ่ไ้ของสมุดกลุ่มโรงเรียน เวลากลางวัน และไ้
 มากกว่าสัปดาห์ละครั้ง การไ้ของสมุดกลุ่มโรงเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่
 แต่ละครั้ง น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

บรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มส่วนใหญ่ไม่เคยไปรับ
กระเป่าหนังสือจากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ไปรับ
ในเวลา เขากอนเขาสอน

สาเหตุของการใช้และไม่ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

ครูส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเพราะ ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน
อยู่ใกล้สะดวกในการเข้าไปใช้ ส่วนครูที่ไม่ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้นส่วน
ใหญ่เป็นเพราะไม่มีเวลาว่าง

นักเรียนส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเพราะมีเวลาว่าง รองลง
มาคือใช้เฉพาะक्रमอบหมายงานให้นักเรียนไปค้นคว้าด้วยตนเอง ส่วนสาเหตุที่
นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเพราะ ไม่มีเวลาว่าง รองลงมา
คือไม่ใช้เพราะห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีหนังสือที่ไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน

นอกจากการไปรับกระเป่าหนังสือจากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนแล้ว
บรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มส่วนใหญ่ไม่ใช้บริการอื่น ๆ ของห้องสมุด
กลุ่มโรงเรียนเลย เพราะห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทาง
มีบางส่วนที่ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเพราะ เห็นว่าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีหนังสือ
ใหม่ ๆ และน่าสนใจ รองลงมาคือห้องสมุดโรงเรียนอยู่ใกล้สะดวกในการใช้

วัตถุประสงค์ของการใช้ห้องสมุดกลุ่ม

ครูส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เพื่อ
ค้นคว้าประกอบการสอนนักเรียน รองลงมาเพื่ออ่านหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์
และครูส่วนใหญ่มอบหมายงานในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้นักเรียน เข้า
ไปค้นคว้าในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมากที่สุด

นักเรียนส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เพื่ออ่านหนังสือเพิ่มเติม กลุ่มวิชาต่าง ๆ รองลงมาคือکنคว่าประกอบการเรียนกลุ่มวิชาต่าง ๆ โดยใช้کنคว่าในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด นักเรียนส่วนใหญ่จึงเข้าไปใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เพื่ออ่านหนังสือเพิ่มเติมกลุ่มวิชาต่าง ๆ รองลงมาคืออ่านหนังสือพิมพ์

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เพื่อยืมและคืนกระเป่าหนังสือ รองลงมาเพื่อکنคว่าประกอบการสอนเพื่อศึกษา เกี่ยวกับการจัดบริการ และกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน และเพื่อศึกษา เกี่ยวกับการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ความสำคัญ

วิธีการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

ครูส่วนใหญ่ให้นักเรียนکنคว่าด้วยตนเองในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเป็นบางครั้ง โดยให้นักเรียนکنคว่าเป็นกลุ่มและทำรายงาน ซึ่งครูที่เคยร่วมมือกับบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ช่วยกันวางแผนหรือเตรียมการสอนก่อนที่จะนำนักเรียนเข้าکنคว่าในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน มีจำนวนใกล้เคียงกับครูที่ไม่เคยร่วมมือกับบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ช่วยกันวางแผนหรือเตรียมการสอนก่อนที่จะนำนักเรียนเข้าکنคว่าในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ครูส่วนใหญ่เคยเสนอรายชื่อหนังสือให้บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนชื่อเข้าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนด้วย ส่วนวิธีการค้นหาวัสดุสิ่งพิมพ์จากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น ครูส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอบถามบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน การนำหนังสือมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น ครูส่วนใหญ่จะนำมาใช้เป็นบางครั้ง แต่จะนำมาแนะนำให้นักเรียนอ่านเป็นประจำ วัตถุประสงค์ในการนำหนังสือมาจัดกิจกรรมของครูส่วนใหญ่คือ นำหนังสือมาเพื่อประกอบการสอน และครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจในวิธีการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในระดับปานกลาง

วิธีการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเพื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นบางครั้ง โดยการค้นคว้าเป็นกลุ่มและทำรายงาน การแนะนำรายชื่อนั่งสือใหม่บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนชื่อ เจ้าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เคยแนะนำ นักเรียนส่วนใหญ่จะค้นหาหนังสือหรือวัสดุสิ่งพิมพ์จากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน โดยการสอบถามจากบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน รองลงมาคือ คุจากคำอธิบายการจัดหมวดหมู่หนังสือของห้องสมุด นักเรียนส่วนใหญ่เคยได้รับการแนะนำหนังสือให้อ่านโดยครู ส่วนวิธีการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจวิธีการใช้ห้องสมุดในระดับปานกลาง นักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกหนังสืออ่านเอง เมื่ออ่านแล้วก็เก็บเข้าที่เดิมเองด้วย นักเรียนส่วนใหญ่เคยได้รับการสอนให้รู้จักวิธีใช้และระวังรักษา วัสดุพิมพ์และเก็บหนังสือจากบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มที่ไปรับกระเป่าหนังสือมาใช้ในโรงเรียนของตนส่วนใหญ่ เปิดกระเป่าหนังสือบริการตลอดวัน ในห้องสมุดของโรงเรียน โดยส่วนใหญ่เปิดแล้วให้นักเรียนคอยดูแล กระเป่าหนังสือแต่ละใบจะใส่อยู่ในโรงเรียนภายในกลุ่มเป็นเวลา 1-3 สัปดาห์ และครูในโรงเรียนจะนำหนังสือในกระเป่าหนังสือไปใช้บ้าง เป็นบางครั้ง โดยครูส่วนมากนำหนังสือในกระเป่าไปประกอบการเล่นนิทาน รองลงมา นำไปใช้ค้นคว้าและประกอบการสอน โดยใช้ประกอบการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุดคือให้นักเรียนค้นคว้าเป็นกลุ่มและทำรายงาน ส่วนการจัดเก็บหนังสือในกระเป่าหนังสือนั้น บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนมาก ให้นักเรียนมีส่วนช่วยในการจัดเก็บหนังสือใส่กระเป่าในระดับมาก และให้นักเรียนสามารถหยิบหนังสือจากกระเป่าหนังสือมาอ่านได้เอง ครูและนักเรียนสามารถยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านได้ด้วย

การใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

ครูส่วนใหญ่ใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนอย่างเสรี

คือหยิบหนังสืออ่านด้วยตนเอง ระเบียบและวิธีปฏิบัติในการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้นเหมาะสมแล้ว ครูส่วนใหญ่เห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน อธิษาศัยและมีมนุษยสัมพันธ์ดีมาก และมีความเต็มใจในการให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่เปิดและปิดตรงเวลา ครูส่วนใหญ่ใฝ่รับความสะดวกในการค้นหาหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ซึ่งวัสดุสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่า มีประโยชน์ต่อครูมาก แต่มีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของครู ครูที่เห็นว่าหนังสือไม่ทันสมัยมีจำนวนพอ ๆ กับครูที่เห็นว่าหนังสือในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนทันสมัย ส่วนบริการที่ครูส่วนใหญ่เห็นว่าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจึกมากที่สุด คือบริการยืมหนังสือและสิ่งพิมพ์ให้ครูไปใช้ในชั่วโมงสอน รองลงมาคือบริการแนะนำวิธีการใช้ห้องสมุด ส่วนบริการที่ครูส่วนใหญ่เห็นว่าห้องสมุดโรงเรียนไม่จึกมากที่สุดคือ บริการขายหนังสือที่มีประโยชน์ต่อการศึกษา การให้บริการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น ครูส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ยกเว้นบริการยืมหนังสือและสิ่งพิมพ์ให้ครูไปใช้ในชั่วโมงสอน ครูส่วนใหญ่ใช้ในระดัปลานกลาง เท่านั้น โสภิตสันต์วัสดุอุปกรณ์ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้เลย โดยครูทั้งหมดไม่เคยใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะเลย รองลงมาคือเครื่องฉายภาพยนตร์ วัสดุสิ่งพิมพ์ที่ครูส่วนใหญ่ใช้คือหนังสือพิมพ์ และที่ใช้ในระดัปลานกลางคือหนังสือคนควาวิชาการต่าง ๆ หนังสือสารคดี หนังสือประเภทบันเทิงวารสารและหนังสือสำหรับเด็ก

นักเรียนส่วนใหญ่ เห็นว่าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเปิดบริการให้นักเรียนเข้ามาศึกษาค้นคว้าโดยเสรี (หยิบหนังสือด้วยตนเอง) มีระเบียบและวิธีปฏิบัติในการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเหมาะสมแล้ว และห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีบรรณารักษ์ที่มีอธิษาศัย มนุษยสัมพันธ์ดีมาก และมีความเต็มใจในการให้บริการด้วย ส่วนวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเพียงพอสำหรับนักเรียน มีประโยชน์มาก และมีความทันสมัย การจึกบริการของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าบริการที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจึกมากที่สุด คือบริการแนะนำวิธีใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน รองลงมาคือบริการ

บืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน ส่วนบริการที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่ได้จัดมากที่สุดคือ บริการหนังสือจอง ส่วนการใช้บริการนั้นมักเรียนส่วนใหญ่ใช้บริการในระดับ ปานกลาง คือใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการบืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน บริการแนะนำวิธีใช้ห้องสมุดและบริการบืมหนังสือและสิ่งพิมพ์ไปใช้ในชั่วโมงเรียน บริการที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ใช้เลยคือ บริการหนังสือจอง และบริการขายหนังสือที่มีประโยชน์ต่อการเรียน การใช้วัสดุสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ นั้น นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้โสตทัศนวัสดุเลย คือนักเรียนทั้งหมดไม่ได้ใช้เครื่องฉายภาพยนตร์ ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ส่วนการใช้วัสดุสิ่งพิมพ์นั้น นักเรียนส่วนใหญ่ใช้ในระดัปปานกลาง คือใช้หนังสือประเภทบันเทิง หนังสือสารคดี แผนที่ รูปภาพประกอบการสอน วัสดุสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนส่วนใหญ่ใช้มากคือ หนังสือสำหรับเด็ก หนังสืออ่านค้นคว้าเพิ่มเติม และหนังสือพิมพ์ ส่วนที่ใช้น้อย คือ วารสาร กฤตภาคหรือจุลสาร และดูโลก

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มส่วนใหญ่ได้รับความสะดวกและความร่วมมือจากบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ในการบืมกระเป๋านหนังสือเป็นอย่างมาก ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีระเบียบและวิธีการปฏิบัติในการใช้ที่เหมาะสม มีบรรณารักษ์ที่มีอรรถยาศัย และมีมนุษยสัมพันธ์ดีปานกลาง รวมทั้งมีความเต็มใจในการให้บริการด้วย ส่วนวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มเห็นว่า ไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียนภายในกลุ่ม และจำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มที่เห็นว่าหนังสือในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่ทันสมัยใกล้เคียงกับที่เห็นว่าทันสมัย มีประโยชน์แก่โรงเรียนภายในกลุ่มในระดับปานกลาง เกี่ยวกับการจัดบริการของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่า ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจัดบริการโดยจัดบริการบืมหนังสือไปอ่านที่บ้านและบริการบืมหนังสือสิ่งพิมพ์ให้ครูไปใช้ในชั่วโมงสอนเท่านั้น ส่วนบริการที่ไม่จัดมากที่สุดคือ บริการขายหนังสือที่มีประโยชน์ต่อการศึกษา การใช้บริการของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้บริการเลย โดยไม่ได้ใช้บริการขายหนังสือที่มีประโยชน์ต่อการศึกษามากที่สุด การใช้วัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และโสตทัศนวัสดุ บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มส่วนมากไม่ได้ใช้เช่นกัน

การใช้ประโยชน์จากกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

ครูส่วนใหญ่เคยร่วมและให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ครูส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่จัดมากที่สุดคือ การฉายภาพยนตร์ ส่วนกิจกรรมที่ครูเห็นว่าจัดมากที่สุดคือการแนะนำวิธีใช้ห้องสมุด รองลงมาคือ การจัดป้ายนิเทศ การแนะนำหนังสือใหม่ การเล่านิทานและการตอบปัญหา ครูส่วนใหญ่ใช้กิจกรรมที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจัดในระดัปลานกลางคือ การแนะนำวิธีใช้ห้องสมุด การจัดป้ายนิเทศ ส่วนการชักชวนให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น ครูส่วนใหญ่เคยชักชวนให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่เคยร่วมกิจกรรมและเคยให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน กิจกรรมที่นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจัดคือ กิจกรรมแนะนำวิธีใช้ห้องสมุด รองลงมาคือ การแนะนำหนังสือใหม่ การจัดป้ายนิเทศ ส่วนกิจกรรมที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่จัดมากที่สุดคือ การฉายภาพยนตร์ รองลงมาคือ การฉายสไลด์ การเล่านิทานประกอบหุ่น ดังนั้นนักเรียนส่วนใหญ่จึงไม่ได้ใช้กิจกรรมการฉายภาพยนตร์ มากที่สุด ส่วนกิจกรรมที่นักเรียนบางส่วนใช้เพื่อเป็นประโยชน์แก่การเรียนของนักเรียนโดยใช้ในระดัปลานกลาง คือการจัดป้ายนิเทศ การแนะนำวิธีใช้ห้องสมุด และการแนะนำหนังสือใหม่ ตามลำดับ

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมและไม่เคยให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนด้วย กิจกรรมที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มเห็นว่าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมโดยจัดมากที่สุดคือ การจัดป้ายนิเทศ กิจกรรมที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่จัดมากที่สุดคือ การฉายภาพยนตร์ และการ

ใช้กิจกรรมต่าง ๆ จากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
ภายในกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมาเป็นแนว
ทางในการจัดห้องสมุดโรงเรียนของตนเองเลย โดยกิจกรรมที่ไม่ซ้ำมากที่สุด
คือ การฉายภาพยนตร์ และการฉายสไลด์ และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
ภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่เคยนำคณะครูและนักเรียนในโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรม
ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเลย

ความต้องการในการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

ครูส่วนใหญ่มีความต้องการมากที่สุดคือ ให้เพิ่มหนังสือค้นคว้า ให้รับ
จัดซื้อหนังสือใหม่และน่าสนใจ ให้เพิ่มครุภัณฑ์ห้องสมุด ปรับปรุงสถานที่ห้องสมุด
กลุ่มโรงเรียน เพิ่มหนังสือพิมพ์ ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนให้รู้
จักทั่วกัน และให้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น มุมสบาย มุมเกม ฯลฯ

ครูส่วนใหญ่มีความต้องการในระดับมาก ในเรื่อง จัดหนังสือไว้บนชั้น
ที่หยิบได้สะดวก ให้จัดพิมพ์รายชื่อหนังสือใหม่ติดประกาศให้ทราบทุกครั้ง จัด
นิทรรศการหนังสือใหม่ทุกครั้ง เพิ่มวารสารและจุลสารใหม่ ๆ เพิ่มเจ้าหน้าที่
ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน แยกโสตทัศนวัสดุไว้ต่างหาก ให้บรรณารักษ์ห้องสมุด
กลุ่มโรงเรียนแนะนำวิธีการใช้ห้องสมุด และหาหนังสือที่มีประโยชน์มาขาย

ครูส่วนใหญ่มีความต้องการน้อยที่สุดคือ ให้เปิดบริการในวันหยุดราชการ

นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการระดับมากในเรื่อง ให้เพิ่มหนังสือ
ค้นคว้า ให้จัดหนังสือไว้บนชั้นที่หยิบได้สะดวก ให้บรรณารักษ์แนะนำวิธีการใช้
ห้องสมุดและให้เพิ่มหนังสือพิมพ์

นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการในระดับปานกลางคือ ให้เพิ่มเจ้าหน้าที่
ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ให้แยกโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์ไว้ต่างหาก ให้ปรับปรุงห้อง
สมุดกลุ่มโรงเรียน ให้ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนให้รู้จักทั่วกัน ให้
เพิ่มวารสารและจุลสาร ให้รับจัดซื้อหนังสือใหม่และน่าสนใจ ให้จัดกิจกรรม
ต่าง ๆ เช่น มุมสบาย มุมเกม ฯลฯ และให้จัดพิมพ์รายชื่อหนังสือใหม่ติดประกาศ
ให้ทราบทุกครั้ง

เด็กเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการระดับน้อยที่สุดในเรื่อง ให้เปิดบริการในวันหยุดราชการ ให้เพิ่มครุภัณฑ์ห้องสมุด และให้จัดนิทรรศการหนังสือใหม่ทุกครั้ง

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่มีความต้องการในระดับมากที่สุดคือ ต้องการให้เพิ่มหนังสือคนควา ให้รับจัดซื้อหนังสือใหม่และน่าสนใจ ให้เพิ่มครุภัณฑ์ ให้จัดพิมพ์รายชื่อหนังสือใหม่ปีประกาศให้ทราบทุกครั้ง ให้ปรับปรุงสถานที่ห้องสมุด ให้ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนให้รู้จักทั่วกัน ให้บรรณารักษ์แนะนำวิธีใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ให้แยกโสตทัศนวัสดุไวต่างหาก ให้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น มุมสบาย มุมเกม ฯลฯ ให้จัดหนังสือไว้บนชั้นที่หยิบได้สะดวก และให้เพิ่มหนังสือพิมพ์

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม มีความต้องการมากในเรื่องให้จัดนิทรรศการหนังสือใหม่ทุกครั้ง ให้เพิ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน และให้เปิดบริการในวันหยุดราชการ ส่วนความต้องการในระดับปานกลางคือให้หาหนังสือที่มีประโยชน์ต่อการศึกษามาขาย

อภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนและบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้จัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดเป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี เวลาในการปฏิบัติราชการ

11-20 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการห้องสมุด และไม่ได้นำค่าจ้างตำแหน่งประธานกลุ่มโรงเรียน จากข้อมูลเหล่านี้ สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนคงจะไม่เป็นปัญหาในการจัดการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมากนัก เพราะผู้บริหารโรงเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการห้องสมุด และไม่ได้รับการระของประธานกลุ่ม ซึ่งมีภาระหน้าที่มากมาย ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีเวลาพอที่จะช่วยให้การจัดการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้

สถานภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี เวลาในการปฏิบัติราชการ 1-10 ปี วุฒิสูงสุดทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี ไม่มีวุฒิต่างบรรณารักษศาสตร์ เคยอบรมเกี่ยวกับการจัดการห้องสมุด ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเป็นเวลา 2 ปี ทำหน้าที่การสอน 16-20 ชั่วโมง และ 21-25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นและบังม้งงานอื่น ๆ อีก จากข้อมูลดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า สถานภาพโดยทั่วไปของบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่เหมาะสมกับหน้าที่บรรณารักษ์เพราะ ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เนื่องจากไม่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ ต้องสอนมากและทำงานอื่นควบ จึงไม่มีเวลาว่างพอในการดำเนินการจัดการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน และงานห้องสมุดจะคงทำตลอดเวลาและสม่ำเสมอควยจึง เห็นว่า สถานภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่เหมาะสมเลย

ตอนที่ 2 การจัดการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

การจึคค่านอาคารสถานที่

จากการวิจัยพบว่า ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในโรงเรียนที่ทำการกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประเมินผลโครงการจัดมูหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประจำปี 2526-2527 (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 51) ที่พบว่าโรงเรียนที่เป็นที่ทำการกลุ่มจะมีห้องสมุดอยู่ก่อนแล้ว โรงเรียนภายในกลุ่มจะใช้เป็นศูนย์กลางดำเนินงานในการคัดเลือกหนังสือ จัดบรรจุหนังสือลงกระเป่า เพื่อใช้หมุนเวียนภายในกลุ่ม ซึ่งการเลือกสถานที่ตั้งห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนี้ทุกฝ่ายคือ ประธานกลุ่ม ครูฝ่ายวิชาการกลุ่ม บรรณารักษ์โรงเรียนภายในกลุ่ม เป็นผู้คัดเลือก โดยใช้เกณฑ์

ว่าเป็นโรงเรียนที่ทำการกลุ่ม ซึ่งเป็นสถานที่โรงเรียนภายในกลุ่ม เดินทางติดต่อกันได้สะดวก และเพื่อให้เป็นไปตามแนวการดำเนินงานของโครงการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาด้วย จึงได้เลือกที่โรงเรียนที่ทำการกลุ่ม แต่ได้จัดไว้ให้มีขนาด 1 ห้องเรียน ตามรูปแบบที่สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ จึงเห็นว่าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีเนื้อที่เหมาะสม บรรยากาศภายในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนก็เหมาะสมคือ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก และได้รับการตกแต่งอย่างสวยงามและน่าเข้าไปใช้บริการ แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนและบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เห็นความสำคัญของการจัดห้องสมุด และมีความรู้เกี่ยวกับการจัดห้องสมุดพอสมควร และได้พยายามจัดให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการมากที่สุด และพบว่าทางโรงเรียนได้ใช้สถานที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในงานอื่นด้วย เช่น เป็นที่ประชุมครู เป็นที่ประชุมกรรมการหมู่บ้าน หรือห้องรับแขกด้วย ทั้งนี้เพราะโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปมีห้องจำกัดไม่เพียงพอที่จะจัดเป็นห้องประชุมโดยเฉพาะ หรือห้องรับแขกได้โดยเฉพาะ จึงต้องใช้ห้องสมุดโรงเรียน และเป็นที่น่าสังเกตจากการวิจัยพบว่า รองจากการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนให้มีขนาด 1 ห้องเรียนคือ ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีขนาดน้อยกว่า 1 ห้องเรียนไม่เป็นที่นิยมรูปแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด ในบางอำเภอมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตามประชาชนกลุ่ม จึงทำให้บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่น่าครุภัณฑ์ วัสดุสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มาจัดรวมกับห้องสมุดโรงเรียนของตน ทั้งนี้เพราะเห็นว่าจะทำให้เกิดปัญหาเรื่องวัสดุสิ่งพิมพ์ชำรุด สุกุญหาย ในการที่จะมอบให้กับโรงเรียนอื่นดำเนินการต่อไป จึงได้แยกห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไว้ต่างหาก ซึ่งนำไปรวมอยู่กับห้องพัสดุบ้าง อยู่ร่วมกับห้องสื่อการเรียนบ้าง เป็นต้น ซึ่งทำให้สถานที่ในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่เหมาะสม

การจัดทำวัสดุครุภัณฑ์

ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ แต่มีการจัดหาครุภัณฑ์เพิ่มเติม โดยได้มาจากการบริจาค ครุภัณฑ์ที่ไม่มีคือที่นั่ง เก้าอี้ สำหรับอ่านคว่ำ ตู้เก็บจุลสาร ตู้เก็บอุปกรณ์การสอน เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย

เครื่องมือสำหรับซ่อมหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนทร มีนาทุง (2526:130) ที่พบว่าห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ไม่มีทั้งเตียงสำหรับคนควา คุ้เก็บจุลสาร คุ้เก็บจุลสาร คุ้เก็บอุปกรณ์การสอน และเครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย สาเหตุที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาไม่ครุภัณฑ์เหล่านี้ เพราะตามโครงการจัดห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาไม่ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับครุภัณฑ์เหล่านี้ โรงเรียนประถมศึกษาจึงไม่สามารถจัดซื้อเองได้ ครุภัณฑ์บางอย่างมีราคาแพง เช่น คุ้เก็บจุลสาร เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย เครื่องมือสำหรับซ่อมหนังสือ และอาจจะเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้มากนัก เช่น คุ้เก็บจุลสาร ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีจุลสารน้อยจึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีคุ้เก็บจุลสาร และครุภัณฑ์บางอย่างสามารถยืมของโรงเรียนมาใช้ได้ เป็นครั้งคราว เช่น เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย งานพิมพ์ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีน้อย นอกจากการพิมพ์ใบรายการ ซึ่งจัดทำเป็นช่วงเวลาเท่านั้น ไม่ค่อยทำอย่างสม่ำเสมอ เพราะห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีหนังสือน้อย และไม่ได้ซื้อหรือได้รับหนังสือตลอดเวลา ทำให้มีงานพิมพ์น้อย จึงสามารถใช้เครื่องพิมพ์ดีดของโรงเรียนได้ จึงไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีไว้ ส่วนเครื่องมือสำหรับซ่อมหนังสือนั้น ทางห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนน่าจะจะมีไว้สำหรับการซ่อมหนังสือ แต่ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไม่ได้จัดงบประมาณให้เช่นกัน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหาเรื่องการเงินของโรงเรียนอยู่แล้ว จึงไม่สามารถจัดหาเองได้ ทั้ง ๆ ที่มีความจำเป็นต้องใช้มาก เพราะนักเรียนในระดับประถมศึกษายังขาดการระมัดระวัง เรื่องการใช้หนังสือ ทำให้หนังสือชำรุดเสียหายได้ ควรที่จะได้รับการซ่อมแซมอยู่เสมอ สำหรับคุ้เก็บอุปกรณ์การสอนนั้น ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่มี ทั้งนี้เพราะโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่เก็บอุปกรณ์การสอนไว้ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน แต่จะเก็บไว้ต่างหาก เป็นห้องอุปกรณ์การสอนโดยเฉพาะ และมีครูทำหน้าที่ดูแลเป็นประจำ เพราะโรงเรียนประถมศึกษาได้รับเงินค่าวัสดุรายหัวสำหรับนักเรียนในโรงเรียนไว้สำหรับซื้ออุปกรณ์การสอน ซื้อการเรียนไว้โดยเฉพาะ จึงทำให้มีอุปกรณ์การสอนมากพอสมควรที่จะแยกไว้อีกห้องหนึ่งต่างหาก เป็นของโรงเรียนโดยเฉพาะ ไม่รวมกับห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน จึงไม่มีคุ้เก็บอุปกรณ์การสอน

ส่วนครุภัณฑ์ที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีแล้วแต่ไม่เพียงพอ เช่น โต๊ะเก้าอี้ คุ้สำหรับเก็บหนังสือ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มี โต๊ะ

เก้าอี้ สำหรับนักเรียนนั่ง เรียนในห้อง เรียนจำนวนจำกัด และอาจจะ เป็นเพราะว่า
 ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีหนังสือใหม่ ๆ และน่าสนใจมาก ทำให้เด็กเรียนเข้าไปอ่าน
 หนังสือในห้องสมุดมากกว่าเดิม จึงทำให้โต๊ะ เก้าอี้ มีไม่เพียงพอ ส่วนวัสดุ
 ครุภัณฑ์ตามที่โครงการจัดห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาจัดสรรงบประมาณให้ส่วน
 มากมีความเพียงพอ เช่นชั้นวางหนังสือ ตู้บัตรรายการ กระจาหน้าหนังสือ
 กลองไม้ไล่บัตรยืม แฉงเรียงบัตร เหล็กกั้นหนังสือแบบตั้งฉาก บัตรแบ่งตอน
 บัตรแบ่งหมวดหมู่ บัตรแบ่งวันที่ เหล่านี้เป็นต้น ทั้งนี้เพราะ เป็นวัสดุครุภัณฑ์
 ที่ไม่สิ้นเปลือง สำหรับผู้บริหารห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนใช้โดยเฉพาะ ส่วน
 ตู้บัตรรายการนั้น เพียงพอ เพราะหาหนังสือในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีน้อย ทำให้
 บัตรรายการมีน้อยด้วย เพราะฉะนั้นตู้บัตรรายการที่ไ้รับตามการจัดสรรงบ
 ประมาณจึง เพียงพอแล้ว และชั้นวางหนังสือก็ เช่นเดียวกัน นอกจากไ้รับตาม
 การจัดสรรงบประมาณแล้ว ทางโรงเรียนก็ไ้จัดสร้างขึ้นเพิ่มเติม โดยทางโรงเรียน
 ของโรงเรียนบ้าง จึงทำให้มีเพียงพอ ประกอบกับหนังสือมีจำนวนน้อยด้วย
 สำหรับวัสดุที่ไม่มีความเพียงพอ คือกระดาษปกสันหนังสือ เหล็กตั้งแสดงหนังสือ
 แผ่นภาพการใช้และรักษาหนังสือ อาจเป็นเพราะว่าจำนวนหนังสือที่ห้องสมุด
 กลุ่มโรงเรียนไ้รับตามการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 912 เล่ม ไ้รับกระดาษ
 ปกสันหนังสือจำนวน 1000 แผ่น เมื่อจัดหมวดหมู่หนังสือแล้วจึงไม่เพียงพอที่
 จะใช้กับหนังสือของห้องสมุดโรงเรียนที่มีอยู่ก่อนแล้วด้วยกับหนังสือของห้องสมุด
 กลุ่มโรงเรียน และกระดาษปกสันหนังสือนั้น ทองปกหนังสือทุกเล่มจึงไม่เพียงพอ
 ส่วนเหล็กตั้งแสดงหนังสือซึ่งไ้รับห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนละ 6 อันนั้น ไม่เพียง
 พอ เพราะถ้าจะตั้งแสดงหนังสือก็ควร จะแสดงหนังสือที่น่าสนใจทั้งหมด 10
 หมวด ตามการแบ่งหมวดหนังสือแบบทศนิยมของคิวอี้ และเห็นว่าควร จะแสดง
 หนังสือที่น่าสนใจให้นักเรียนไ้เห็นมาก ๆ เพื่อสร้างความสนใจและกระตุ้นให้
 นักเรียนอยากอ่านหนังสือ ส่วนแผ่นภาพการใช้และรักษาหนังสือนั้น ไม่เพียงพอ
 เพราะ บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไ้รับจำนวน 4 แผ่น ซึ่งเป็นภาพ
 สีสวยงามเกี่ยวกับการใช้และรักษาหนังสือ ควรจะมีไ้มากกว่าไ้ให้นักเรียนไ้
 อ่านและเรียนรู้การใช้และรักษาหนังสือ และเป็นภาพที่มีประโยชน์ บรรณารักษ์
 ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจึง เห็นว่าไม่เพียงพอ ซึ่งการจัดทำที่ต่าง ๆ ภายใน
 ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าจัดไ้เหมาะสม

และสะดวกแก่การใช้ อาจเป็นเพราะว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน
ได้ศึกษาแผนผังการจัดห้องสมุดขนาด 1 ห้องเรียน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติได้เสนอไว้ในหนังสือโครงการห้องสมุดโรงเรียน
ประถมศึกษา และได้พิมพ์แจกไปตามกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนต่าง ๆ แล้ว
เพื่อให้ความรู้แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน จึงทำให้สามารถจัดครุภัณฑ์
ได้สะดวกแก่การใช้ ครุภัณฑ์มีคุณภาพดี และได้รับการซ่อมแซมจากภารโรง
แสดงว่าผู้จัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีการดูแลเอาใจใส่ ในการจัดครุภัณฑ์ของสมุด
กลุ่มโรงเรียนอย่างจริงจัง



การจัดค่านวัสดุสิ่งพิมพ์และโสศกทัศนวัสดุ

วัสดุสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีจำนวนน้อยกว่า 3 เล่มต่อ
นักเรียน 1 คน จึงไม่เพียงพอ และยังไม่ได้มีการจัดซื้อเพิ่มเติม คงเป็นเพราะ
ทางกลุ่มโรงเรียนไม่มีเงินในการจัดซื้อ ได้จัดซื้อเพียงครั้งเดียวตามเงิน
งบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดให้ โดยให้
บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเลือกซื้อหนังสือตามรายชื่อระดับประถมศึกษา
ของโครงการจัดพิมพ์หนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จะเป็นผู้ซื้อให้ทางกลุ่มโรงเรียน ซึ่งเป็นแนว
ทางการดำเนินงานของโครงการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย
ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่ได้รับบริจาคหนังสือจากชุมชนด้วย จึงทำให้มีหนังสือ
ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ส่วนการจัดหมวดหมู่หนังสือนั้น
ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนได้ปฏิบัติตามขอเสนอของโครงการจัดห้องสมุดโรงเรียน
ประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยจัดหมวด
หมู่ตามแบบทศนิยมของคิ้วอี้ และเป็นที่น่าสังเกตว่า ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจำนวน
รองลงมาได้จัดหมวดหมู่หนังสือตามแบบกลุ่มประสบการณ์วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร
ประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ทั้งนี้เพราะเห็นว่าจำนวนหนังสือมีน้อย นักเรียน
จะสะดวกในการค้นคว้ามากกว่า เพราะนักเรียนประถมศึกษาไม่มีความรู้เกี่ยวกับ
หมวดหมู่หนังสือตามแบบทศนิยมของคิ้วอี้ ทำให้นักเรียนค้นคว้าได้ถูกต้องตาม
กลุ่มประสบการณ์ที่ครูมอบหมายงานให้ค้นคว้ามากกว่า จึงทำให้บางกลุ่มโรงเรียน

จัดหมวดหมู่หนังสือแบบกลุ่มประสบการณ์ แล้วใช้แถบกระดาษสีติดไว้ เพื่อให้
 นักเรียนจัดเข้าชั้นความเค็มโคถูกของควย หนังสือที่ได้รับจากสำนักงานการ
 ประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีมีจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากโรงเรียนภายใน
 กลุ่มอีกหลาย ๆ โรงเรียนต้องไขหนังสือนี้ควย ทำให้เหลืออยู่ที่ห้องสมุดกลุ่ม
 โรงเรียนน้อย จึงไม่เพียงพอกับนักเรียนและครู ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนสวนใหญ่
 กำลังจัดกิจกรรมรายการ มีการจัดวางหนังสือในชั้นเปิด มีการจัดหนังสือที่สะดวก
 แก่การค้นคว้า จึงเป็นที่น่ายินดีว่าการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
 โคปฏิบัติโคถูกของ ตามแนวการจัดหนังสือในห้องสมุด ทั้งนี้เพราะผู้ใช้สามารถ
 หยิบหนังสือไขเองโคโดยสะดวก เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ห้องสมุดไขโคเต็มที่
 และเสรีสามารถเลือกหนังสืออ่านเองโคตามความสนใจ ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน
 ไม่ได้รับวารสารเป็นประจำ อาจจะเป็นเพราะว่า ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่มี
 เงินสำหรับไขจ่ายวารสาร ทั้ง ๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับครูมาก เพราะทำให้
 ครูหรือผู้ใช้อื่น ๆ โควมีความรู้เพิ่มขึ้น แต่ถึงค้ที่ได้รับหนังสือพิมพ์รายวันจำนวน
 1-2 ฉบับเป็นประจำ อาจจะเป็นเพราะว่าครูภายในโรงเรียนโคช่วยกับบริจาค
 เงินเป็นประจำทุกเดือน จึงสามารถรับหนังสือพิมพ์โค ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน
 โคเก็บหนังสือพิมพ์โคโดยทวฤดูภาคเก็บไว้ในตู้ แสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์
 ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเห็นความสำคัญและมีควมรับผิดชอบในการทวงงาน มีความ
 สนใจเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ค้ ทำให้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีวัสดุสิ่งพิมพ์
 เพิ่มขึ้น วัสดุสิ่งพิมพ์มีความเหมาะสมกับผู้ใช้ในระดับปานกลาง ชำรุดเสียบหาย
 บ้าง โควรับการซ่อมแซมอย่างไมสม่าเสมอพอ ๆ กับโครับการซ่อมแซมอย่างสม่า
 เสมอ ทั้งนี้เพราะรายชื้อหนังสือระดับประถมศึกษาตามโครงการห้องสมุดโรงเรียน
 ประถมศึกษาส่วนมากเป็นหนังสือภาพ ซึ่งมีให้เลือกถึง 701 รายการ แทนหนังสือ
 ประเภทอื่น ๆ มีให้เลือกน้อยกว่า อาจเป็นไปโคที่บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน
 เลือกชื้อหนังสือภาพมากกว่าหนังสือประเภทอื่น ๆ จึงทำให้หนังสือไม่เหมาะสม
 กับผู้ใช้ซึ่ง เป็นครูมากน้ก แต่จะเหมาะสมกับนักเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริม
 การอ่านและสร้างนิสัยรักการอ่านเท่านั้น และไม่เหมาะสมสำหรับการค้นคว้า
 ผู้บริหารโรงเรียนจึงเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลางเท่านั้น หนังสืออยู่ใน
 สภาพที่ชำรุดเสียบหายบ้าง ทั้งนี้เพราะผู้ใช้ส่วนมากคือนักเรียนระดับประถมศึกษา

และหนังสือมีการ เคลื่อนย้ายไปโรงเรียนภายในกลุ่มด้วย จึงทำให้หนังสือชำรุดเสียหายได้ ถึงแม้ว่าไม่ได้รับผลกระทบอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็มียังห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนอีกจำนวนไม่น้อยที่ซ่อมแซมหนังสืออย่างสม่ำเสมอ จึงเห็นว่า สภาพหนังสือของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจะมีสภาพที่ดีขึ้นได้

ส่วนโสตทัศนวัสดุนั้น ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่รวมไว้ด้วย จึงไม่มีสำหรับผู้ใช้บริการ ทั้งนี้เพราะโสตทัศนวัสดุเป็นสมบัติของโรงเรียน ไม่ใช่ของกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากจะแยกห้องโสตทัศนวัสดุไว้ต่างหาก ในครูทำหน้าที่ดูแลต่างหาก จะมีก็เพียงแผนที่ ที่ติดใจตามผนังห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเท่านั้น เพื่อเป็นการทดแทนห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนด้วย เพราะการที่จะรวมโสตทัศนวัสดุไว้กับห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนทำให้ห้องสมุดคับแคบอีก ไม่มีที่ว่างพอจะให้อ่านหนังสือก็เป็นได้

การจัดคานบุคลากร

บุคลากรห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เลือกโดยผู้บริหารโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ แต่ผู้บริหารโรงเรียนเคยส่งเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดห้องสมุด พร้อมทั้งให้ค่าปรึกษา เมื่อบรรณารักษ์ต้องการ บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีความสามารถในการจัดห้องสมุด และมีมนุษยสัมพันธ์และอัธยาศัยในระดับปานกลาง รวมทั้งมีความกระตือรือร้นรับผิดชอบในการทำงานในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้ลดชั่วโมงสอนให้น้อยกว่าครูคนอื่น ทั้งนี้เพราะครูในโรงเรียนไม่เพียงพอ ทุกคนต้องสอนและประจำชั้นด้วย จากลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่า เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานห้องสมุดพอสมควร เนื่องจากขาดความรู้และไม่มีเวลาว่างพอที่จะทำงานห้องสมุดที่ต้องทำเป็นประจำ แต่ทุกกลุ่มโรงเรียนก็มีเด็กเรียนช่วยงานห้องสมุด ทำหน้าที่ช่วยเหลือบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในการทำความสะอาด จัดหนังสือให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นการแบ่งเบาภาระของบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนได้มาก ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีผู้ช่วยบรรณารักษ์ และคนงานทำความสะอาด ทั้งนี้เพราะจำนวนครูมีจำกัด ผู้บริหารโรงเรียนจึงไม่ได้แต่งตั้งให้มีขึ้น และ

โรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากจะมีภารโรงดูแลทำความสะอาดโรงเรียนอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีพนักงานทำความสะอาดของสมาคมกลุ่มโรงเรียนโดยเฉพาะอีก

การจัดก้านการเงิน

จากการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเห็นว่า ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนได้เงินมาจากงบประมาณ แต่ไม่เพียงพอ ผู้บริหารโรงเรียนจัดสรรเงินงบประมาณของโรงเรียนให้อีกน้อยกว่าร้อยละ 10 ทั้งนี้เพราะงบประมาณของโรงเรียนที่ได้ จะต้องจัดสรรให้งานอื่นอีกมาก เช่นค่าวัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนี้เป็นส่วนรวมของโรงเรียนภายในกลุ่ม แต่ไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากโรงเรียนภายในกลุ่มเลย คงเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนภายในกลุ่มเห็นว่า วัสดุสิ่งพิมพ์ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ จะถูกใช้ในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ โรงเรียนภายในกลุ่มจึงไม่คิดที่จะสนับสนุน เพราะจะต้องใช้เงินในการจัดห้องสมุดโรงเรียนของตนเองเหมือนกัน แต่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจะได้รับการช่วยเหลือโดยครูและบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจัดหาเงิน วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งครุภัณฑ์ให้โดยการขอบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาและครูเองก็บริจาคเป็นประจำทุกเดือน ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนยินยอมและสนับสนุนให้คณะครูจัดหาเงินพิเศษไว้สำหรับใช้จ่ายในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการที่วิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอได้ เพราะจะคอยจากเงินงบประมาณทางราชการเพียงฝ่ายเดียวไม่ได้ ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการจัดหา เพื่อนำมาจัดและปรับปรุงให้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนพัฒนาขึ้นจะดีกว่า นับว่าคณะครูและบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเป็นอย่างดีแล้ว

การให้บริการ

ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนให้บริการตั้งแต่เวลา 8.00-16.00 น. เพราะโรงเรียนประถมศึกษาเริ่มเรียนเวลา 8.30-16.00 น. จึงเปิดให้บริการก่อนครึ่งชั่วโมง หลังเวลาเลิกเรียนส่วนใหญ่ไม่เปิดเนื่องจากไม่มีใครเข้าโดยใช้

ทั้งครูและนักเรียน ต่างก็เดินทางกลับบ้านโดยพร้อมเพรียงกัน โดยที่นักเรียนจะทองเขาแถวกลับบ้านพร้อมกันทุกคน ตามนโยบายเสริมสร้างวินัยให้แก่เด็กเรียนห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจึงไม่เปิดบริการในคอนเียน บริการที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจันทมากที่สุดคือ ให้บริการยืมหนังสือสิ่งพิมพ์ไปใช้ในชั่วโมงเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นบริการที่ไม่ยุ่งยากนัก เพียงแต่ครูหรือนักเรียนที่จะใช้บริการนี้แจ้งชื่อและจำนวนหนังสือ ให้บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนทราบและได้จัดเตรียมไว้ให้เท่านั้น ไม่คงใช้วัสดุอุปกรณ์หรือการเตรียมงานมากนัก จึงเป็นการสะดวกที่บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจะจัดบริการแก่ครูและนักเรียนได้มากที่สุด ส่วนบริการที่จัดให้แก่โรงเรียนภายในกลุ่มนั้น ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนได้จัดหนังสือใส่กระเป๋าวัวให้โรงเรียนภายในกลุ่มยืมไปใช้ ไม่มีการหมุนเวียนกันโรงเรียนไหนจะใช้ก็มายืมเอง ในระยะเวลา 1-3 สัปดาห์ต่อกระเป๋าวัว และที่น่าสังเกตคือหลายกลุ่มโรงเรียนไม่ได้กำหนดเวลาในการใช้กระเป๋าวัวหนังสือที่แน่นอน และยังไม่ได้ให้บริการแก่โรงเรียนภายในกลุ่มก็มี ทั้งนี้เพราะไม่มีความสะดวกในการเดินทางที่จะส่งกระเป๋าวัวหนังสือหมุนเวียนกัน เนื่องจากโรงเรียนแต่ละโรงเรียนอยู่ห่างไกลกัน หรืออาจเป็นเพราะขาดครูผู้รับผิดชอบกระเป๋าวัวหนังสือโดยตรง อาจทำให้หนังสือชำรุดสูญหายได้ และไม่ทราบว่าชำรุดสูญหายที่โรงเรียนใด บรรณารักษ์ห้องสมุดแต่ละโรงเรียนต้องทำงานสอนควบ ไม่มีเวลาในการมาสับเปลี่ยนกระเป๋าวัวกัน ดังนั้นเพื่อความสะดวกของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน และเพื่อให้โรงเรียนภายในกลุ่มรับผิดชอบ ถาดหนังสือเกิดการสูญหายและชำรุดไป จึงให้มายืมไปใช้เอง ไม่มีการหมุนเวียนกระเป๋าวัวหนังสือภายในกลุ่มโรงเรียน จึงไม่เป็นไปตามวิธีดำเนินการในระดับกลุ่มโรงเรียนของโครงการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เปิดบริการให้ประชาชนมาใช้บริการด้วย แต่ประชาชนมาใช้อยู่ เพราะประชาชนส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่เรื่องทำมาหากิน ไม่มีเวลาพอที่จะเข้ามาอ่านหนังสือได้ หรืออาจจะเป็นเพราะว่าประชาชนยังไม่ทราบเกี่ยวกับการให้บริการของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนก็ได้

การจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน

กิจกรรมที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจักษ์มากที่สุด คือกิจกรรมแนะนำวิถี
 ใจห้องสมุด โดยจัดปีการศึกษาละครั้ง นับว่าเป็นการเหมาะสมที่บรรณารักษ์
 ของสมุดกลุ่มโรงเรียนโคกจักษ์จัดกิจกรรมนี้ขึ้น เพื่อแนะนำชี้แจงให้ผู้ใช้บริการทราบ
 เกี่ยวกับ ระเบียบ วิธีปฏิบัติในการใช้ห้องสมุดและเป็นการประชาสัมพันธ์ของสมุด
 กลุ่มโรงเรียนด้วย ส่วนกิจกรรมที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่เคยจัดเคยคือ การ
 ฉายภาพยนตร์ ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่แล้วไม่มีเครื่องฉายภาพยนตร์ ไม่มีสถานที่
 รวมทั้งบรรณารักษ์ของสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่มีทักษะในการใช้โสตทัศนวัสดุชนิดนี้
 ก็เป็นได้ จึงไม่ได้จัดกิจกรรมนี้ขึ้น รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การแนะนำหนังสือ
 ใหม่ การจัดทำวารสารสำหรับเด็ก การเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ
 การเล่านิทานประกอบหุ่น การประกวดวาดภาพจากนิทาน การแข่งขันตอบปัญหา
 การประกวดการอ่าน การฉายสไลด์ ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยจัด
 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนทร มีนาทุง (2526:140) และรายงาน
 การประเมินผลโครงการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียน ประจำปี 2526-
 2527 (กระทรวงศึกษาธิการ : 51) ที่พบว่า นอกจากบริการด้านการอ่านการค้นคว้า
 ของนักเรียนแล้ว ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากยังได้กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 และเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนมากนัก ทั้งนี้เนื่องมาจากบรรณารักษ์ห้องสมุด
 สมุดกลุ่มโรงเรียนมีความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมน้อยมาก ไม่มีเวลา
 ในการจัด ขาดความร่วมมือและความช่วยเหลือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ขาดวัสดุ
 อุปกรณ์ในการจัด ผู้บริหารโรงเรียนไม่ค่อยคิดตามการดำเนินงานและให้ความ
 สนใจเท่าที่ควร ประกอบกับบรรณารักษ์ของสมุดกลุ่มโรงเรียน เห็นว่าครู
 ประจำชั้นและครูประจำวิชา เป็นผู้จัดอยู่บ้างแล้ว ในการเรียนการสอนจึงไม่ได้
 นำมาจัดในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนอีก เกี่ยวกับจำนวนครู นักเรียน เขาร่วมกับ
 กิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนน้อย จำนวนประชาชนน้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็น
 เพราะว่าการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง บรรณารักษ์ของสมุดกลุ่มโรงเรียนประชาสัมพันธ์
 ไม่ทั่วถึง ผู้ใช้บริการไม่ทราบเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะจัด กิจกรรมที่จัดอาจจะทำ ๆ
 เช่น การจัดป้ายนิเทศ ซึ่งจัดเป็นประจำ ทำให้ผู้ใช้เกิดความเบื่อหน่ายได้ การ
 จัดกิจกรรมบางอย่างไม่กระตุ้น หรือเร้าความสนใจเท่าที่ควร และอาจจะเป็นเพราะ
 ผู้ที่ให้บริการเองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น ๆ จึงทำให้ผู้ใช้บริการเข้าร่วม
 กิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนน้อย

การมีส่วนร่วมในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนของผู้ให้บริการ

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้บริการคือ ครู นักเรียน โรงเรียนภายในกลุ่มและประชาชน ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะต่างฝ่ายต่างก็มีงานที่จะต้องรับผิดชอบของตนเอง เช่นครูต้องทำหน้าที่งานสอนและงานในหน้าที่อื่นอีก ต้องรับผิดชอบในงานของตนเอง จึงไม่ได้ช่วยเหลือในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมากนัก และเห็นว่ามึบรณาภิรักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบอยู่แล้ว นักเรียนให้ความช่วยเหลือน้อย เนื่องจากนักเรียนไม่ทราบว่าช่วยได้อย่างไร นอกจากช่วยดูแลทำความสะอาดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเท่านั้น แต่ก็มีนักเรียนช่วยงานห้องสมุดที่บรณาภิรักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนคัดเลือกไว้ทำหน้าที่แล้ว นักเรียนคนอื่น ๆ จึงไม่มีโอกาสที่จะช่วยเหลือได้ โรงเรียนภายในกลุ่มให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน ทั้งนี้เพราะแต่ละโรงเรียนต้องรับผิดชอบห้องสมุดโรงเรียนของตนเองเช่นกัน ประกอบกับบรณาภิรักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มมีภาระหน้าที่มาก ไม่มีเวลาว่างพอที่จะให้ความช่วยเหลือได้ และอาจจะเห็นว่าไม่ใช่งานในความรับผิดชอบของตนเอง ส่วนประชาชนให้ความช่วยเหลือน้อย เนื่องจากประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีไม่เอื้ออำนวยที่จะช่วยเหลือมากนัก จะช่วยไ้บางอย่างเพียงการบริจาคหนังสือที่มีอยู่ อาจเป็นหนังสือที่บุตรหลานของคนเรียนผ่านไปแล้ว นำมาบริจาคให้แก่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนก็เป็นได้ อีกกรณีหนึ่ง จากการวิจัยพบว่าทางห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่ได้ติดต่อขอความร่วมมือหรือช่วยเหลือในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจากประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประเมินผลโครงการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียน 2526-2527 (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 51) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ติดต่อ สัมพันธ์หรือจัดกิจกรรม แนะนำชักจูงให้บุคคลหรือกรรมการการศึกษา หรือบุคคลสำคัญในชุมชน เข้ามาร่วมรับผิดชอบในการจัดห้องสมุดประชาชนจึงมีส่วนร่วมในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะบรณาภิรักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ไม่มีเวลาว่างพอที่จะติดต่อหรือชักชวนให้ประชาชนหรือชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ประกอบกับความเกรงใจที่จะต้องรบกวนเวลาในการทำหน้าที่ของประชาชนในชุมชนก็เป็นได้ บรณาภิรักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจึงไม่จัดกิจกรรมนี้ขึ้น

ส่วนที่ 2 การใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตามการรับรู้ของ ครู นักเรียน
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้บริการ

สถานภาพของครูจากการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี ปฏิบัติราชการเป็นเวลา 1-10 ปี มีวุฒิปริญญาตรี สอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เวลาสอน 21-25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นอกจากงานสอนแล้วครูยังมีงานอื่นอีก และส่วนใหญ่ไม่เคยได้เรียนหรือได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าครูส่วนใหญ่ต้องทำงานมากไม่ค่อยมีเวลาว่างในแต่ละสัปดาห์ ประกอบกับไม่เคยได้เรียนหรืออบรมเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเลย อาจเป็นอุปสรรคที่สำคัญของการใช้ห้องสมุดของครูก็ได้

สถานภาพของนักเรียน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพศชายหญิง ละครึ่งผลการเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน จำนวนเท่ากับตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ส่วนใหญ่เคยช่วยงานห้องสมุด จากข้อมูลนี้ นักเรียนส่วนมากเคยติดลูกตุ้ม คุ้นเคยกับงานห้องสมุดและ เป็นนักเรียนชั้นสูงสุดของโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว คงมีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดพอสมควร

สถานภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-40 ปี เวลาปฏิบัติราชการ 1-10 ปี มีวุฒิปริญญาตรี ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์แต่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับห้องสมุด สอน 21-25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เป็นครูประจำชั้นและยังมีงานอื่น ๆ อีก จากข้อมูลนี้ จะเห็นว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มต้องทำหน้าที่งานสอนมาก และยังคงทำงานอื่นอีก อาจเป็นอุปสรรคในการที่จะไปให้บริการจากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนได้

ตอนที่ 2 การใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตามการรับรู้ของ ครู นักเรียน
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม

เวลาที่ใช่ของสมุคกลุ่มโรงเรียน

ครูใช่ของสมุคกลุ่มโรงเรียน เมื่อมีชั่วโมงว่างมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง ครั้งละน้อยกว่า 1 ชั่วโมง เช่นเดียวกับนักเรียน. แต่เด็กเรียนจะใช้ในเวลา พักกลางวัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัญเรือน จันทวีรักษา (2518:26-27) และจุไรรัตน์ อุทมะ (2523:72) ที่พบว่าเด็กเรียนใช้บริการห้องสมุดเวลาหยุด พักกลางวันมากที่สุด ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่มีชั่วโมงว่างและเวลากลางวัน เป็นเวลาที่นักเรียนว่างมากที่สุด จะเห็นว่าทั้งครูและนักเรียนใช้เวลาในห้อง สมุคกลุ่มโรงเรียนน้อยกว่า 1 ชั่วโมง ที่เป็นเช่นนี้เพราะในแต่ละวันทั้งครู และนักเรียนมีเวลาว่างที่อยู่ในโรงเรียนไม่เกิน 1 ชั่วโมง จึงทำให้มีเวลาใช้ ห้องสมุดน้อย ส่วนครูบรรณารักษ์ของสมุคโรงเรียนภายในกลุ่มส่วนมากจะมารับ ภาระ เป้าหนังสือในตอนเช้าก่อนเข้าสอน เพราะเวลาเช้าเป็นเวลาที่ว่างมาก อาจจะเดินทางผ่านโรงเรียนที่ห้องสมุคกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ จึงมารับภาระ เป้าหนังสือ ไปโรงเรียนของตนด้วย

สาเหตุของการใช้และไม่ใช้ของสมุคกลุ่มโรงเรียน

ครูใช่ของสมุคกลุ่มโรงเรียนเพราะ เห็นว่าห้องสมุคกลุ่มโรงเรียนอยู่ ใกล้สะดวกในการเข้าไปใช้ นักเรียนใช้เพราะมีเวลาว่าง บรรณารักษ์ ห้องสมุคโรงเรียนภายในกลุ่มใช่เพราะ เห็นว่าห้องสมุคกลุ่มโรงเรียนมีหนังสือ ใหม่ ๆ และน่าสนใจ จากข้อมูลดังกล่าว เห็นว่า สาเหตุการใช้ของสมุคกลุ่ม โรงเรียนของผู้ใช้บริการต่างกัน ทั้งนี้เพราะครูเป็นครูที่งอยู่ในโรงเรียนที่ ห้องสมุคกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ จึงเห็นว่าอยู่ใกล้สะดวกในการเข้าไปใช้ จึงใช้ ห้องสมุคกลุ่มโรงเรียน ส่วนนักเรียนนั้นเห็นว่าใช่ในเวลาพักกลางวัน ซึ่งทำ ให้นักเรียนมีเวลาว่างพอสมควรจึงเข้าไปใช้ และบรรณารักษ์ห้องสมุคโรงเรียน ภายในกลุ่มนั้น ต้องการยืมหนังสือไปใช้ในโรงเรียนของตนเอง จึงใช้บริการ เมื่อเห็นว่ามีหนังสือใหม่ ๆ และน่าสนใจ

สาเหตุของการไม่ใช้ของสมุคกลุ่มโรงเรียน ครูไม่ใช้เพราะส่วนใหญ่ ไม่มีเวลาว่าง ทั้งนี้เพราะครูในโรงเรียนประถมศึกษาคงสอนประจำชั้น และ สอนทุกวิชา เพราะฉะนั้นครูคงสอนตลอดเวลาเรียน จึงไม่ค่อยมีเวลาว่างมา

ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน นักเรียนไม่ใช่เพราะไม่มีเวลาว่าง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จูไรรัตน์ อุดมะ (2523:78) ที่พบว่า นักเรียนใช้บริการห้องสมุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาคือ ไม่มีเวลาว่างเช่นกัน ทั้งนี้เพราะนักเรียนจะต้องเรียนตลอดเวลา เช่นกันในแต่ละวัน นักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ต้องเรียนวันละ 18 คาบ ครอบคลุมเวลาที่เริ่มเรียนในแต่ละวันพอดี จึงไม่มีเวลาว่าง เหมือนนักเรียนในชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่มีเวลาว่างในตอนบ่ายก่อนเลิกเรียนเกือบทุกวัน ทั้งนี้เพราะจำนวนคาบการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้นเป็นสัปดาห์ละ 90 คาบ ต้องเลือกเรียนวิชาบังคับ เลือกด้วย จึงทำให้นักเรียนไม่มีเวลาว่างในแต่ละวัน นอกจากเวลาพักกลางวันและในช่วงโมงที่ที่ครูประจำวิชาไม่มาสอนเท่านั้น ส่วนสาเหตุที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มไม่ใช่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เพราะ อยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทาง โรงเรียนแต่ละโรงเรียนภายในกลุ่มอยู่ใกล้กัน ต้องเสียเวลาในการเดินทางและเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางเองด้วย ประกอบกับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มต้องสอนด้วย จึงไม่มีเวลาว่างพอที่จะมาใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

ครูส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเพื่อ ค้นคว้าประกอบการสอน นักเรียนใช้เพื่ออ่านหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติมกลุ่มวิชาต่าง ๆ บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มใช้เพื่อยืมและคืนกระดาษหนังสือ จากข้อมูลเหล่านี้จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนแตกต่างกัน ตามความเหมาะสมของลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประชากร และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อ เป็นแหล่งสำหรับครูและนักเรียนใคค้นคว้าหาความรู้และส่งเสริมความสามารถในการอ่านของนักเรียน เพื่อสร้าง เสริมลักษณะนิสัยรักการอ่านของนักเรียน และให้บริการแก่โรงเรียนภายในกลุ่มด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 7) ซึ่งการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนของครูและนักเรียน ทั้งในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่และโรงเรียนภายในกลุ่ม ใช้เพื่อประกอบการสอน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด

ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ เกลิมส์ เลตระการ (2525:61) ที่พบว่านักเรียนและครูใช้ประโยชน์จากห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์มากที่สุด เพราะ หนังสืออ้างอิงที่ได้รับจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ส่วนใหญ่มีเนื้อหา สอดคล้องกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น ทั้งนี้เพราะกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหากว้าง ครอบคลุมถึงวิชา ทาง ๆ มากมาย เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา เป็นต้น ทำให้มีเนื้อหาที่จะค้นคว้าได้จากหนังสืออ้างอิงมาก ครูจึงใช้ประกอบการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด

วิธีการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

จากการวิจัยพบว่า ทั้งครู นักเรียน และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นว่า วิธีการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนของครูคือ การมอบหมายงานให้นักเรียนค้นคว้า เป็นกลุ่มและทำรายงาน และนำหนังสือมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเป็นบางครั้ง โดยครูในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ตั้งอยู่ใช้เพื่อประกอบการสอน ส่วนครูในโรงเรียนภายในกลุ่มใช้เพื่อเสาะนิทาน ร่องลงมา เพื่อค้นคว้าและประกอบการสอน จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า ครู ให้ความสำคัญของการค้นคว้า และการทำงานเป็นกลุ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ ตามแนววิธีการสอนแบบใหม่ มุ่งให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีการหาความรู้ และทำงานร่วมกับคนอื่นได้ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่าง เป็นสุข เป็นการสร้างนิสัยที่ดีในการทำงานร่วมกัน ส่วนวิธีการค้นหา วัสดุสิ่งพิมพ์ ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนนั้น ทั้งครูและนักเรียนส่วนมากหาโดยการสอบถามจาก บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้เพราะ บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน จะเป็นผู้ที่รู้จักหนังสือแต่ละเล่มว่า จักวางไว้ที่ไหน และอาจเป็นเพราะการจัด หมวดหมู่หนังสือยังไม่แน่นอน การจัดทำบัตรรายการยังไม่เรียบร้อย จึงทำให้ ครูค้นหาจากบัตรรายการไม่ได้ ประกอบนักเรียนยังไม่เข้าใจวิธีใช้บัตรรายการ ก็พอ จึงใช้วิธีสอบถามบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจะสะดวกและรวดเร็วกว่า

ส่วนวิธีการใช้ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มนั้น จะนำ กระเป๋าน้ำร้อนมา เปิดในห้องสมุดโรงเรียนของคน ตลอดวัน แล้วให้นักเรียน คอยดูแล และมีส่วนร่วมในการจัดเก็บหนังสือใส่กระเป๋าน้ำร้อน ทั้งนี้จะใช้กระเป๋

หนังสือแต่ละใบ เป็นเวลา 1-3 สัปดาห์ นับว่าเป็นวิธีการที่ดี แบ่งเบาภาระ
ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มไค้มาก และเป็นการเปิดทัศน
นักเรียนคุ้นเคยตลอดจนรู้จักการเก็บและรักษาหนังสือไปค้วย เป็นการเปิดโอกาส
ให้นักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากหนังสือไค้มอย่างเต็มที่ เพราะเปิดตลอดวัน และ
ให้นักเรียนหยิบหนังสืออ่านเองไค้มอย่างเสรี ตามความสนใจ และเป็นการเพิ่ม
หนังสือที่น่าสนใจให้แก่ห้องสมุดโรงเรียนของคนค้วย

การใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

จากการวิจัยพบว่า ครู บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม
ส่วนใหญ่เห็นว่า วัสดุสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน มีจำนวนไม่เพียงพอกับ
ความต้องการของค้วย แต่นักเรียนเห็นว่าไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน
ทั้งนี้เพราะหนังสือส่วนมากเป็นหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือสำหรับครูโดยตรงนั้น
มีจำนวนน้อย หนังสือสำหรับให้นักเรียนคนค้วมีจำนวนน้อย หนังสือส่วนมาก
เป็นหนังสือภาพนิทาน ให้ความบันเทิงมาก ครูจึงเห็นว่าหนังสือไม่เพียงพอสำหรับ
ครูและหนังสือในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนค้อมไปค้อยู่ในโรงเรียนอื่น ๆ ค้วย
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มจึงเห็นว่าไม่เพียงพอกับความต้องการ
ของโรงเรียนภายในกลุ่ม การใช้วัสดุสิ่งพิมพ์ของครูส่วนใหญ่ใช้ในระคัมปานกลาง
และใช้หนังสือพิมพ์มาก นักเรียนส่วนใหญ่ใช้วัสดุสิ่งพิมพ์ในระคัมมาก ทั้งนี้เพราะ
วัสดุสิ่งพิมพ์ที่มีในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการ
ของนักเรียนมากกว่าครู ส่วนมากแล้วเป็นหนังสือสำหรับเด็ก ส่วนโศคทัศนวัสดุ
นั้น ทั้งครูและนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค้อย้เลย เพราะห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่
ไม่มีโศคทัศนวัสดุให้ค้อย้ ส่วนการใช้บริการ การใช้วัสดุสิ่งพิมพ์และการใช้
โศคทัศนวัสดุของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ไม่ค้อย้เลย
รวมทั้งการไปรับกระเป่าหนังสือมาค้อย้ในโรงเรียนของตนเอง บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
ส่วนใหญ่ไม่เคยไปรับเลย ทั้งนี้เพราะความไม่สะดวกในการเดินทางและไม่มีเวลาว่างพอ
ที่จะมาใช้บริการของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนค้อย้ ทั้ง ๆ ที่บริการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมี
ประโยชน์พอที่จะเป็นแนวทางในการจัดบริการห้องสมุดของโรงเรียนของคนค้อย้ ส่วนการ
ใช้บริการที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจัดขึ้นของครูและนักเรียนในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่ม
โรงเรียนค้อย้กันนั้น ครูส่วนใหญ่ไม่ค้อย้บริการของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ยกเว้นบริการยืม

หนังสือและสิ่งพิมพ์ไปใช้ในชั่วโมงสอน ครูส่วนใหญ่จะใช้ระดับปานกลาง แต่นักเรียนส่วนใหญ่จะใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะครูส่วนใหญ่ไม่มีเวลาว่างพอที่จะใช้บริการและบริการที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ส่วนใหญ่จัดขึ้นเหมาะสำหรับนักเรียนมากกว่าครู เช่นบริการยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน บริการแนะนำวิธีใช้ของสมุด บริการหนังสือใหม่ เพราะหนังสือในห้องสมุดเป็นหนังสือสำหรับนักเรียน ดังนั้นนักเรียนจึงใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมากกว่าครู

การใช้ประโยชน์จากกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

ครูและนักเรียนในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ จะใช้ประโยชน์จากกิจกรรมที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจัดขึ้นในระดับปานกลาง ส่วนบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มไม่ได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมห้องสมุดในโรงเรียนของตนเอง ทั้งนี้เพราะครูและนักเรียนอยู่ใกล้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมากกว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น จึงเป็นประโยชน์สำหรับครูและนักเรียนในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่มากกว่า ครูและนักเรียนโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่มีโอกาสใช้มากกว่าครูและนักเรียนในโรงเรียนอื่น ๆ ด้วย โดยครูส่วนใหญ่จะใช้กิจกรรมการแนะนำวิธีการใช้ของสมุดและการจัดป้ายนิเทศ เท่า ๆ กัน นักเรียนจะใช้กิจกรรมการจัดป้ายนิเทศและกิจกรรมการแนะนำวิธีใช้ของสมุดเท่า ๆ กันเพราะ ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนได้จัดกิจกรรมทั้งสองนี้มากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ จึงทำให้ทั้งครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมเหล่านี้ในระดับปานกลางเท่า ๆ กัน การที่ครูและนักเรียนไม่ได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนจัดขึ้นมาก อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนยังไม่ดีพอ ยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ให้บริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดเท่าที่ควร และอาจเป็นเพราะผู้ใช้บริการยังไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น ๆ หรืออาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมที่ซ้ำ ๆ กัน ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ประกอบกับบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัด ผู้ให้บริการจึงได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในระดับปานกลางเท่านั้น

ความต้องการในการใช้ของสมุดกลุ่มโรงเรียน

บรรณารักษ์ของสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่มีความต้องการในการใช้ของสมุดกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ครูมีความต้องการในการใช้ของสมุดกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด และในระดับมากที่สุดเท่ากันทั้งนี้เพราะบรรณารักษ์ของสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม และครูอาจมีความเห็นว่าบริการและกิจกรรมตลอดจนวัสดุสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในของสมุดกลุ่มโรงเรียนไม่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนเอง จึงมีความต้องการในการใช้ของสมุดกลุ่มโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ ในระดับที่มากที่สุด และในระดับมาก โดยทั้งครูและบรรณารักษ์ของสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มมีความต้องการในการใช้ของสมุดกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่อง ให้เพิ่มหนังสือคนควา มากที่สุด รองลงมาคือ ให้อริยจิตซื้อหนังสือใหม่และน่าสนใจ เหมือนกันทั้งนี้เพราะครูและบรรณารักษ์ของสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หนังสือที่มีอยู่มีจำนวนไม่เพียงพอ หนังสือเป็นประเภทหนังสือภาพ ในความบันเทิงแก่อนุชนมากกว่าที่จะใช้ให้นักเรียนคนควาประกอบการเรียนวิชาต่าง ๆ การเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาปัจจุบันมุ่งให้นักเรียนใคศึกษาคนควาหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น จำเป็นต้องใช้หนังสือสำหรับคนควา และการสอนของครูนั้นบางครั้งมีอุปสรรคในการสอนคือ ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ที่พอ จำเป็นต้องคนควาจากหนังสืออยู่เสมอจึงทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้นและนำมาใช้ในการสอนได้ ดังนั้นครูจึงต้องการให้เพิ่มหนังสือคนความากที่สุด ส่วนนักเรียนนั้นส่วนใหญ่จะมีความต้องการในการใช้ของสมุดกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ในระดับปานกลางเท่านั้น ทั้งนี้เพราะนักเรียนอาจมีความเห็นว่าบริการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นและของสมุดกลุ่มโรงเรียนมีวัสดุสิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมตรงกับความต้องการของนักเรียนอยู่บ้างแล้ว แต่นักเรียนบางส่วนมีความต้องการในระดับมากในเรื่องให้เพิ่มหนังสือคนควา เช่น เกี่ยวกับครูและบรรณารักษ์ของสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม เพราะนักเรียนจะได้ใช้คนควาในการเรียนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ตามที่ครูมอบหมายงานให้ทำ จะได้มีหนังสือคนควา เบียงพอกับจำนวนนักเรียนเท่าที่เป็นอยู่ของสมุดโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากยังขาดหนังสือประเภทนี้ด้วย ดังนั้นผู้ให้บริการจึงมีความต้องการในระดับมากที่สุดและในระดับมาก

ส่วนความต้องการในการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการในระดับน้อยที่สุดคือ ครูและนักเรียนในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ต้องการให้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเปิดบริการในวันหยุดราชการ แต่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มต้องการให้เปิดบริการในวันหยุดราชการในระดับมาก ทั้งนี้เพราะครูและนักเรียนมีโอกาสได้ใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในวันเปิดเรียนปกติอย่างเพียงพอแล้ว ส่วนบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มไม่สามารถมาใช้ได้ในเวลาราชการ เพราะต้องสอนอยู่ที่โรงเรียนของตน จึงต้องการให้เปิดบริการในวันหยุดราชการ ครูและนักเรียนในโรงเรียนภายในกลุ่มจะได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนได้ นอกจากนี้ครูและบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม ยังมีความต้องการในการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในระดับที่มากที่สุดเหมือนกัน เกี่ยวกับเรื่อง ให้เพิ่มครุภัณฑ์ ให้ปรับปรุงสถานที่ห้องสมุด ให้ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนให้รู้จักทั่วกัน ให้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น มุมเกม มุมสบาย ฯลฯ เพิ่มหนังสือพิมพ์ จากความต้องการดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนยังมีครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ สถานที่ไม่เหมาะสม ยังไม่เป็นที่รู้จักของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการให้บริการ และยังไม่ได้จัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนมากนัก ทั้งนี้เพราะห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการจัดอย่างจริงจัง ขาดงบประมาณ ขาดวัสดุครุภัณฑ์ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางการจัดห้องสมุดโดยตรง เป็นผลได้รับนิยชมและดำเนินการจัด จึงทำให้ผู้ใช้บริการมีความต้องการในการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมาในระดับมากที่สุด

ขอ เสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีขอ เสนอแนะดังนี้

1. ขอ เสนอแนะต่อสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1.1. ควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาให้มากกว่านี้ เพื่อที่จะได้ใช้เป็นงบประมาณสำหรับจัดซื้อครุภัณฑ์ ขอมวัสดุสิ่งพิมพ์ และค่าใช้จ่ายในการหมุนเวียน กระเป๋านหนังสือ

1.2. ควรเพิ่มหนังสือให้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและทุกปี จะทำให้มีหนังสือที่ทันสมัยและตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากขึ้น

1.3. ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับซื้อหนังสือประกอบการสอนของครู เช่น คู่มือการจักกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มวิชาต่าง ๆ หนังสือค้นคว้า ที่มีเนื้อหาห้ามแผนการสอนสำหรับครู เป็นต้น ไว้ในห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนบ้าง

1.4. ควรจัดอัตราครูบรรณารักษ์ประจำห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนบ้าง โดยการบรรจุครูที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์โดยตรง ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน กลุ่มละประมาณ 1-2 คน

2. ข้อเสนอแนะต่อศึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุด

2.1. ควรจัดการอบรมประชุมชี้แจง เกี่ยวกับโครงการจัดห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาให้บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในจังหวัดให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนให้เป็นที่เข้าใจจะได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้อง

2.2. ควรจัดการฝึกอบรม หรืออบรมปฏิบัติการ เกี่ยวกับการบริหารงานห้องสมุดให้บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาได้มีความรู้เกี่ยวกับงานของห้องสมุด งานด้านเทคนิค งานด้านบริการ งานบริหารทั่วไป เพื่อที่จะได้นำความรู้ความเข้าใจมาปฏิบัติจริง

2.3. ควรมีการติดตาม และประเมินผลการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละครั้งพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขควม

3. ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียน

3.1. ประธานกลุ่มโรงเรียนซึ่ง เป็นประธานคณะกรรมการระดับกลุ่มโรงเรียนในการดำเนินการตามโครงการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ควรชี้แจงให้ผู้บริหารโรงเรียนที่ห้องสมุดโรงเรียนตั้งอยู่ ซึ่งส่วนมากไม่ใช่ประธานกลุ่มให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานในระดับกลุ่มโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะได้ถือ เป็นแนวปฏิบัติในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

3.2. ผู้บริหารโรงเรียนควรพิจารณาคัดเลือกครูที่มีความสนใจ มีใจรัก และมีความรับผิดชอบ เกี่ยวกับงานห้องสมุดมาเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดชั่วโมงสอนให้น้อยกว่าครูคนอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการสนับสนุน และให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

3.3. ผู้บริหารโรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชน และโรงเรียนภายในกลุ่มได้ทราบถึงบริการของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน รวมทั้งชักชวนให้ผู้ปกครอง เห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

3.4. ควรจัดสรรเงินงบประมาณของโรงเรียนไว้สำหรับใช้จ่าย ในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนบ้างพอสมควร

3.5. ควรศึกษาค้นคว้าและประเมินผลการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง

4. ข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

4.1. ควรจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเพิ่มเติม นอกเหนือจากการขอยืมจากจากผู้มีจิตศรัทธา ซึ่งอาจทำได้โดย การจัดทอดผ้าป่าหนังสือ จัดทำหนังสืออ่านประกอบ หรือสนับสนุนให้ครูภายในโรงเรียนเขียนหนังสือสำหรับเด็กขึ้น ตลอดจนคัดเลือกผลงานดีเด่นของนักเรียนรวบรวมไว้แล้วนำมาทำเป็นหนังสือให้นักเรียนอ่านได้

4.2. ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนและสร้างนิสัยรักการอ่านให้มากขึ้นและสม่ำเสมอ เช่น จัดนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ จัดป้ายนิเทศวันสำคัญต่าง ๆ การเล่านิทาน การประกวดวาดภาพจากนิทาน การประกวดการอ่าน เป็นต้น

4.3. ควรประชาสัมพันธ์การจัดบริการและกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ให้ครูและนักเรียน ตลอดจนประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง เกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่ในการจัด

4.4. ควรสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการ เกี่ยวกับบริการและ กิจกรรม ตลอดจนหนังสือ ทั้งนี้ เพื่อจะได้จัดบริการและกิจกรรมได้เหมาะสม

และให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใ้ช้มากที่สุด และ เพื่อที่จะได้ซื้อหนังสือได้ตามความต้องการของผู้ใ้ช้

4.5. ควรจัดให้มีปฏิทินปฏิบัติงานของห้องสมุดและดำเนินงานตามปฏิทินปฏิบัติงานนั้นให้สัมฤทธิ์ผล เช่น จัดป้ายนิเทศในวันสำคัญต่าง ๆ จัดนิทรรศการหนังสือใหม่ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใ้ช้บริการ เข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้น

4.6. ควรติดตามการใช้กระเป่าหนังสือของโรงเรียนภายในกลุ่มรวมทั้ง แนะนำให้โรงเรียนภายในกลุ่มเห็นความสำคัญของการใช้กระเป่าหนังสือ และมีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ดูแลหนังสือในกระเป่ามากขึ้น เพื่อที่โรงเรียนภายในกลุ่มจะใ้มาใช้บริการกระเป่าหนังสือมากขึ้น

4.7. ควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม เพื่อตกลงชี้แจง เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการใช้กระเป่าหนังสือ หรือจัดกิจกรรมห้องสมุดร่วมกันภายในกลุ่มอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

5. ข้อเสนอแนะต่อครู

5.1. ครูควรสละเวลาเป็นครั้งคราว เพื่อร่วมมือและช่วยเหลือบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในการจัดห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

5.2. ครูควรใ้ช้ประโยชน์จากบริการ และกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนใ้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากขึ้น รวมทั้งการใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในการสอนมากขึ้นด้วย

5.3. ครูควรรหาเวลาว่างมาใช้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนใ้มากขึ้น เพื่อเป็นการติดตามความเคลื่อนไหวของห้องสมุดอยู่เสมอ เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6. ข้อเสนอแนะต่อนักเรียน

6.1. นักเรียนควรรใ้เวลาว่างใ้เป็นประโยชน์ โดยการใ้ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนใ้มากขึ้นในแต่ละสัปดาห์ คือควรจะใ้ห้องสมุดทุกวัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ใ้กับนักเรียนเอง และเป็นการวางนิตยภั้บริการคนควาและภั้การอ่าน

6.2. นักเรียนควรให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมากขึ้น โดยการให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของกิจกรรมที่จัดขึ้น

6.3. นักเรียนควรรีchnั่งสือของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนอย่างระมัดระวังและช่วยงานห้องสมุดของบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนควบ เป็นการลดภาระหน้าที่ของบรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

7. ข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มและโรงเรียนภายในกลุ่ม

7.1. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม ควรใช้บริการกิจกรรม รวมทั้งกระเป่าหนังสือจากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนให้มากขึ้น

7.2. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มตลอดจนครูและนักเรียน ในโรงเรียนภายในกลุ่ม ควรมีความรับผิดชอบและรักษาหนังสือจากกระเป่าหนังสือ มิให้ชำรุดเสียหายควบ

7.3. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม ควรได้ศึกษา การจัขบริการและกิจกรรมจากห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เพื่อเป็นตัวอย่างในการจัดห้องสมุดโรงเรียนของตน

7.4. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่มควรมีความเสียสละและสละเวลาว่างบ้าง เพื่อไปรับกระเป่าหนังสือมาใช้ในห้องสมุดโรงเรียนของตน เป็นการเพิ่มหนังสือให้นักเรียนได้อ่านควบ

7.5. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนภายในกลุ่ม ควรเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษากับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนอื่น ๆ ทุกครั้งที่มีการประชุม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

8. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.1. ควรศึกษาถึงความพร้อมของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนในการให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนและโรงเรียนภายในกลุ่ม

8.2. ควรศึกษาถึงการจัดและการใช้ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

8.3. ควรศึกษาถึงความต้องการ เพิ่มสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน
ห้องสมุดของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา



ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย